

Datum
2011-01-25

Dnr

58

REGERINGSKANSLIET
Näringsdepartementet
Registratören

Ink 2011 -01- 26

Fäll Dnr. N2010/6763/TE

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

SOU 2010:73 Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar – kompletterande remiss (N2010/6763/TE)

Medlingsinstitutet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på den del i betänkandet som handlar om lämpligheten att införa ett internationellt fartygsregister i Sverige.

Medlingsinstitutets yttrande begränsas till de arbetsrättsliga aspekterna.

Lagförslaget och Sveriges internationella åtaganden

Utredaren har stannat för att inte föreslå ett införande av ett svenskt internationellt skeppregister, men har samtidigt i bilaga 2 presenterat de författningsändringar som skulle krävas om ett sådant register inrättades. Bland annat tillförs medbestämmandelagen en ny paragraf.

Medlingsinstitutet delar utredarens slutsatser att lagförslaget i den delen begränsar kollektivavtalens tillämpningsområde och de fackliga organisationernas möjligheter att företräda arbetstagarna på ett sätt som är oförenligt med Sveriges internationella åtaganden. Det synes därför inte vara en framkomlig väg för att minska rederiernas bemanningskostnader.

Det framstår vidare som högst tveksamt att ändra lagen om anställningsskydd så att det per automatik blir saklig grund för uppsägning om arbetsgivaren väljer att föra in skeppet i fartygsregistrets internationella skeppsdel. En sådan lagändring synes strida mot ILO:s konvention nr 158 och rekommendation nr 166, vilka handlar om uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ. Oavsett detta kan ifrågasättas det lämpliga i att införa den typen av specialregler för en viss bransch.

Centrala avtal om andelen TAP-anställda m.m.

I stället för införande av ett register föredrar utredaren en avtalslösning.

De nu gällande TAP-avtalen är ramavtal träffade mellan de centrala parterna. Tillämpningen sker genom avtal mellan de lokala fackliga organisationerna och rederiet. Där regleras bland annat andelen TAP-anställda. Nu föreslås att de

centrala parterna omgående bör reglera andelen TAP-anställda direkt i centrala avtal och att regeringen bör överväga att erbjuda förhandlingsledare.

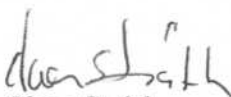
Kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor träffas mellan arbetsmarknadens parter. Den fria förhandlingsrätten är en grundsten på svensk arbetsmarknad. Ansvar för lönebildningen ligger på arbetsmarknadens parter. Den förhärskade uppfattningen är att staten ska förhålla sig neutral mellan parterna.

I 47 a § medbestämmandelagen sägs att Medlingsinstitutet, efter samtycke från parter som förhandlar om kollektivavtal, kan utse en eller flera förhandlingsledare eller medlare. Systemet för konfliktlösning på arbetsmarknaden bygger alltså på frivillighet. Ett undantag är 47 b § medbestämmandelagen. Där ges Medlingsinstitutet rätt att tvångsvis utse medlare om institutet bedömer att det i en tvist finns risk för stridsåtgärder eller om stridsåtgärder redan har påbörjats. Bestämmelsen har tillämpats vid ett fåtal tillfällen.

Förslaget i betänkandet avviker markant från vad som är den gängse ordningen på arbetsmarknaden. Normalt är ett kollektivavtal resultatet av en förhandling där ingen på förhand kan säga vad den slutliga lösningen kommer att bli. Det framstår som något verklighetsfrämmande att regeringen ska utse en förhandlingsledare som ska se till att parterna träffar centrala avtal med ett förutbestämt materiellt innehåll, d.v.s. andelen TAP-anställda ska öka, lönen för dessa ska knytas till en ITF-standard och arbetsgivarna ska erbjuda omställningsinsatser.

Samtidigt ska sägas att det torde finnas ett intresse hos parterna att bidra till att Sverige även i fortsättningen kan ha en handelsflotta. Inleds kollektivavtalsförhandlingar i syfte att finna åtgärder för att förbättra sjöfartens konkurrensförmåga kan sådana förhandlingar hanteras inom ramen för det regelverk som redan gäller. Om parterna så önskar kan Medlingsinstitutet utse förhandlingsledare.

I detta ärende har generaldirektören Claes Stråth beslutat. Chefsjuristen Kurt Eriksson har varit föredragande.


Claes Stråth


Kurt Eriksson